

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 805

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 20 septembrie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE SENATULUI		
109.	— Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Senatului nr. 108/2018 privind aprobarea componenței numerice și nominale a comisiilor permanente ale Senatului	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 210 din 17 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 și art. 5 alin. (1) și (4)—(6) raportate la cele ale art. 25, art. 42 alin. (3) și (5), art. 84 alin. (1) și anexa nr. 1 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente	3-5
ORDONANȚE ȘI HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI		
85.	— Ordonanță de urgență pentru abrogarea unor dispoziții legale în domeniul investițiilor finanțate din fonduri publice	6-7
729.	— Hotărâre privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare	8-12
734.	— Hotărâre pentru aprobarea amendamentului convenit prin schimbul de scrisori, semnate la București la 13 iunie 2018 și la Paris la 25 iunie 2018 între Guvernul României și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, la Acordul-cadru de împrumut F/P 1556 (2006) dintre România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, semnat la București la 23 august 2007 și la Paris la 30 august 2007	13-14
736.	— Hotărâre privind trecerea unui imobil din proprietatea privată a statului și administrarea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” în proprietatea publică a statului, în administrarea Secretariatului de Stat pentru Culte și în folosința gratuită a Arhiepiscopiei Bucureștilor	15
737.	— Hotărâre pentru modificarea secțiunii B din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 155/2017 privind aprobarea programelor naționale de sănătate pentru anii 2017 și 2018	16

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 4 alin. (2) din Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 5 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 247/2002, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — (1) Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, denumită în continuare **CNCAN**, este autoritatea competentă în domeniul nuclear, de interes public național, care exercită atribuțiile de reglementare, autorizare și control în domeniul nuclear, conform prevederilor Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) **CNCAN** este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și coordonarea prim-ministrului prin Secretariatul General al Guvernului.

(3) Sediul principal al **CNCAN** se află în municipiul București, Bd. Libertății nr. 14, sectorul 5, iar sediul secundar se află în municipiul București, str. Locotenent Zalic nr. 4, sectorul 6.

Art. 2. — (1) **CNCAN** exercită următoarele atribuții de reglementare privind modul de desfășurare a activităților nucleare prevăzute de Legea nr. 111/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

a) emite reglementări, general obligatorii, și ghiduri pentru detalierea cerințelor generale de securitate nucleară, de securitate radiologică pentru protecția împotriva radiațiilor ionizante, privind sistemele de management în domeniul nuclear, de control al neproliferării armelor nucleare, de protecție fizică, de transport al materialelor radioactive, de gestionare a deșeurilor radioactive și a combustibilului nuclear uzat, de planificare, pregătire și răspuns în situații de urgență nucleară sau radiologică, de realizare a produselor și serviciilor destinate instalațiilor nucleare și radiologice;

b) emite reglementări generale privind procedurile de autorizare și control;

c) emite reglementări complementare necesare activității de autorizare și control în domeniul nuclear;

d) emite și alte reglementări, cu consultarea ministerelor și a altor factori interesați, potrivit responsabilităților specifice acestora;

e) elaborează partea din Strategia națională de dezvoltare a domeniului nuclear privind strategia și politica de reglementare, autorizare și control în domeniul securității nucleare, al securității radiologice, al protecției împotriva radiațiilor ionizante, al controlului neproliferării armelor nucleare, al protecției fizice a materialelor și instalațiilor nucleare, al transportului materialelor radioactive și al securității nucleare a gestionării deșeurilor radioactive și a combustibilului nuclear uzat, al planificării,

pregătirii și răspunsului în situații de urgență nucleară sau radiologică, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;

f) revizulește reglementările adoptate ori de câte ori este necesar, pentru corelarea lor cu legislația Uniunii Europene, cu standardele internaționale și cu convențiile internaționale ratificate, din domeniu, la care România este parte, și dispune măsurile necesare pentru aplicarea acestora, ținând seama de experiența în activitate, de informațiile obținute în urma procesului decizional și de evoluțiile tehnologice ale activităților de cercetare.

(2) Reglementările elaborate de **CNCAN** și aprobate prin ordin al președintelui sunt obligatorii pentru persoanele fizice și juridice care desfășoară orice activități nucleare.

Art. 3. — (1) **CNCAN** îndeplinește atribuțiile de autorizare pentru activitățile și sursele de radiații, potrivit dispozițiilor Legii nr. 111/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la emiterea, completarea, modificarea sau revizuirea autorizațiilor necesare activităților prevăzute în domeniul nuclear.

(2) **CNCAN** suspendă sau retrage autorizațiile emise, în parte ori în întregime, din proprie inițiativă sau la sesizarea oricăror persoane fizice ori juridice, în cazul nerespectării prevederilor Legii nr. 111/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la emiterea, completarea, modificarea sau revizuirea autorizațiilor necesare desfășurării oricăror activități în domeniul nuclear.

(3) **CNCAN** îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege privind autorizarea activităților din domeniul nuclear.

Art. 4. — **CNCAN** exercită următoarele atribuții de control în domeniu:

a) exercită control în următoarele situații: în vederea eliberării autorizației; în vederea respectării limitelor și condițiilor din autorizație, pe perioada de valabilitate a acesteia; în vederea verificării respectării prevederilor din Legea nr. 111/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a notificării primite din partea titularului de autorizație; atunci când există informații că se desfășoară activități neautorizate; ca urmare a unor incidente;

b) efectuează control în incinta în care se desfășoară activități supuse regimului de autorizare, în orice alt loc care ar putea avea legătură cu aceste activități sau la oricare persoană fizică ori juridică ce ar putea desfășura activități, deține instalații nucleare sau radiologice, materiale nucleare, materiale de

interes nuclear, alte materiale, dispozitive ori echipamente pertinente pentru proliferarea armelor nucleare;

c) dispune, dacă este cazul, suspendarea activității desfășurate și indisponibilizarea, prin punerea de sigiliu, a instalațiilor nucleare și radiologice, a materialelor radioactive, a materialelor nucleare, a materialelor de interes nuclear sau a altor materiale, dispozitive ori echipamente pertinente pentru proliferarea armelor nucleare, neautorizate sau care prezintă pericol în exploatare ori în întreținere;

d) îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege în domeniul controlului activităților nucleare.

Art. 5. — În afară de atribuțiile prevăzute la art. 2—4, CNCAN îndeplinește și următoarele atribuții:

a) inițiază sau participă la elaborarea proiectelor de acte normative în domeniul său de competență și emite reglementări proprii sau comune cu alte autorități competente, potrivit legii;

b) avizează toate proiectele de acte normative care au implicații asupra domeniului nuclear;

c) avizează rapoartele privind implementarea directivelor Consiliului UE și a altor acte normative din domeniul nuclear transmise Comisiei Europene de către alte organisme naționale;

d) avizează Strategia națională de dezvoltare a domeniului nuclear;

e) avizează Strategia națională pe termen mediu și lung privind gospodărirea în siguranță a combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive;

f) aprobă, potrivit legii, planurile de intervenție pentru cazurile de accident nuclear și participă la realizarea intervenției;

g) elaborează, ori de câte ori este necesar, proiectul regulamentului de tarife pentru autorizarea și controlul activităților nucleare, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;

h) colaborează cu autoritatea centrală pentru protecția mediului și controlează desfășurarea activităților rețelei de supraveghere a radioactivității mediului;

i) solicită organelor abilitate în domeniul siguranței naționale verificarea persoanelor cu responsabilități în domeniul desfășurării activităților nucleare, în conformitate cu reglementările specifice, emise conform art. 5 alin. (1) din Legea nr. 111/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

j) inițiază, în domeniul său de competențe, cu avizul Ministerului Afacerilor Externe, acțiuni de cooperare cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică (A.I.E.A.), cu Agenția pentru Energie Nucleară (A.E.N.) și cu alte organizații internaționale specializate;

k) efectuează plata obligațiilor financiare, din domeniul său de competență, la organismele și organizațiile internaționale, în conformitate cu prevederile legale;

l) cooperează, în condițiile legii, cu instituții similare din alte state;

m) inițiază, în domeniul său de competență, în condițiile legii, demersurile necesare încheierii de tratate la nivel guvernamental;

n) încheie, în condițiile legii, tratate la nivel departamental, în domeniul său de competență;

o) verifică aplicarea prevederilor tratatelor internaționale și a reglementărilor naționale în vigoare privind controlul garanțiilor, protecția fizică, traficul ilicit, transportul materialelor nucleare și radioactive, protecția împotriva radiațiilor, asigurarea calității în domeniul nuclear, securitatea nucleară a instalațiilor nucleare și radiologice, gospodărirea combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive și intervenția în caz de accident nuclear;

p) instituie și coordonează sistemul național de evidență și control al materialelor nucleare, sistemul național de evidență și control al surselor de radiații și instalațiilor nucleare și radiologice și registrul dozelor de radiații primite de personalul expus profesional;

q) asigură informarea publicului asupra aspectelor aflate în competența CNCAN;

r) cooperează cu alte organisme care au, potrivit legii, atribuții în domeniul funcționării în condiții de siguranță a instalațiilor nucleare și radiologice, în corelație cu cerințele de protecție a mediului și a populației;

s) organizează dezbateri și informări publice cu teme din domeniul său de competență;

ș) se constituie în punct național de contact pentru garanții nucleare, pentru protecția fizică a materialelor, instalațiilor nucleare și radiologice, pentru prevenirea și combaterea traficului ilicit de materiale nucleare și radioactive și pentru urgențele radiologice;

t) dispune recuperarea surselor orfane și coordonează activitățile de recuperare;

ț) autorizează executarea construcțiilor cu specific nuclear și exercită controlul de stat asupra calității construcțiilor din cadrul instalațiilor nucleare, ca excepție de la prevederile Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările ulterioare, care nu se aplică în cazul instalațiilor nucleare;

u) transmite notificări și prezintă rapoarte Comisiei Europene cu privire la implementarea directivelor Consiliului UE și a altor acte normative comunitare în domeniul propriu de competență, la termenele și cu frecvența prevăzute de acestea;

v) organizează, periodic, cel puțin o dată la 10 ani, autoevaluări, precum și analize internaționale *inter pares* ale activității proprii, precum și ale cadrului național de reglementare, autorizare și control; rezultatele acestor analize se raportează Comisiei Europene și celorlalte state membre și pot fi puse la dispoziția publicului, cu respectarea reglementărilor legale în vigoare privind informațiile clasificate și a cerințelor principiului confidențialității;

w) îndeplinește orice alte atribuții, prevăzute de lege sau în reglementările proprii, în domeniul reglementărilor și al controlului activităților nucleare.

Art. 6. — Prin ordin al președintelui CNCAN se constituie Comitetul pentru situații de urgență, care îndeplinește atribuțiile prevăzute la art. 21 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 15/2005, cu modificările și completările ulterioare, și își

desfășoară activitatea conform prevederilor Regulamentului-cadru privind structura organizatorică, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative pentru situații de urgență, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.491/2004, cu modificările ulterioare.

Art. 7. — (1) Se constituie, în subordinea președintelui CNCAN, Centrul operativ pentru situații de urgență și continuitatea guvernării (COSUCG), prin reorganizarea actualului Centru operativ pentru situații de urgență COSU și completarea cu atribuțiile necesare asigurării continuității guvernării pe perioada crizelor.

(2) Centrul operativ pentru situații de urgență și continuitatea guvernării are atribuții și funcții de sprijin complexe în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și îndeplinește funcțiile prevăzute la art. 13 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2004, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 15/2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și din alte acte normative adoptate în materie.

(3) Centrul operativ pentru situații de urgență și continuitatea guvernării (COSUCG) își desfășoară activitatea în sediul secundar al CNCAN din str. Locotenent Zalic nr. 4, sectorul 6, București.

Art. 8. — Activitatea operativă a CNCAN se desfășoară pe bază de strategii și programe de lucru, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare. În exercitarea atribuțiilor sale, CNCAN utilizează compartimente teritoriale, fără personalitate juridică, înființate prin ordin al președintelui, precum și instituții tehnice-suport, înființate prin hotărâre a Guvernului, în vederea efectuării de studii de specialitate.

Art. 9. — (1) Conducerea CNCAN este asigurată de un președinte cu rang de secretar de stat, numit prin decizie a prim-ministrului, denumit în continuare *președinte*.

(2) Președintele conduce întreaga activitate a CNCAN, având calitatea de ordonator terțiar de credite.

(3) Președintele aprobă delegările de competență și împuternicirile de reprezentare pentru personalul CNCAN, inclusiv ale directorilor de structuri pentru personalul din subordinea lor.

(4) Președintele reprezintă CNCAN în raporturile cu ministerele, cu alte autorități și instituții ale administrației publice centrale sau locale, precum și în raporturile cu persoane fizice și juridice române ori străine.

(5) Președintele reprezintă CNCAN în raporturile cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA), cu Agenția pentru Energie Nucleară a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (AENOCDE), precum și cu alte organizații de profil internaționale, regionale sau naționale, din alte țări.

(6) Președintele raportează prim-ministrului, anual sau ori de câte ori i se solicită, prin secretarul general al Guvernului, stadiul desfășurării activităților de control și al celorlalte activități nucleare.

(7) În exercitarea atribuțiilor sale președintele emite ordine și decizii.

Art. 10. — Președintele CNCAN îndeplinește următoarele atribuții principale:

a) răspunde de derularea corespunzătoare a procesului de reglementare, autorizare și control al activităților nucleare;

b) aprobă strategiile de dezvoltare instituțională a CNCAN, programele de activitate și programele de operare;

c) coordonează procesul de emitere a reglementărilor CNCAN și dispune armonizarea acestora cu legislația Uniunii Europene, aplicabile uniform în domeniul nuclear;

d) asigură derularea programelor de cooperare și asistență tehnică internațională;

e) propune ordonatorului principal de credite planul de investiții al CNCAN;

f) transmite ordonatorului principal de credite propunerea de buget a CNCAN pentru a fi analizată și inclusă în proiectul de buget al ordonatorului principal de credite;

g) aprobă angajările, promovările, retrogradările, suspendările, delegările, detașările, numirile și eliberările din funcție ale personalului de execuție din cadrul CNCAN, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare;

h) aprobă deplasările în țară și în străinătate ale personalului CNCAN;

i) răspunde de rezolvarea în condiții corespunzătoare a sarcinilor stabilite de prim-ministru;

j) îndeplinește atribuțiile ordonatorului terțiar de credite și asigură permanent conducerea curentă a instituției.

Art. 11. — (1) Structura organizatorică a CNCAN este prevăzută în anexa nr. 1.

(2) În funcție de necesitățile și condițiile concrete de desfășurare a activității CNCAN, statul de funcții, cu avizul secretarului general al Guvernului, este aprobat de președintele CNCAN. Statul de personal și structura organizatorică a direcțiilor se aprobă prin ordin al președintelui CNCAN.

(3) Numărul maxim de posturi pentru aparatul propriu al CNCAN este de 170, exclusiv președintele și membrii cabinetului demnitarului.

(4) Personalul necesar pentru fiecare componentă din structura organizatorică a CNCAN se stabilește prin ordin al președintelui, în conformitate cu prevederile legale privind pregătirea în domeniu și specializarea pe funcție, cu încadrarea în numărul maxim de posturi pentru aparatul propriu.

(5) Competențele și atribuțiile structurilor CNCAN, precum și drepturile, obligațiile și responsabilitățile personalului încadrat pe funcții se prevăd detaliat în Regulamentul privind atribuțiile structurilor din cadrul CNCAN, aprobat prin ordin al președintelui.

Art. 12. — (1) Președintele numește, prin ordin, responsabili naționali pentru următoarele activități:

a) raportarea evenimentelor nucleare;

b) raportarea de garanții pentru materiale nucleare, în probleme de protecție fizică din domeniul nuclear, în trafic ilicit de materiale nucleare și instalații nucleare, în controlul importului și exportului de materiale strategice pentru domeniul nuclear;

c) coordonarea proiectelor de asistență tehnică realizate cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică;

d) coordonarea proiectelor de asistență tehnică realizate cu Agenția pentru Energie Nucleară a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică în domeniul de activitate al CNCAN;

e) alte activități specifice CNCAN, care implică contacte cu organizații și organisme internaționale de profil.

(2) Atribuțiile responsabililor naționali se stabilesc prin ordin al președintelui CNCAN.

Art. 13. — Președintele înființează, prin ordin, Consiliul director în materie de reglementări, autorizări și control, denumit în continuare *Consiliul director*.

Art. 14. — (1) Consiliul director este compus din:

a) președinte;

b) directorii direcțiilor de specialitate;

c) alte persoane cu funcții de conducere/coordonare din cadrul CNCAN (șefi de servicii, birouri/compartimente), la solicitarea membrilor Consiliului director, cu statut de invitați.

(2) Președintele CNCAN este și președintele Consiliului director.

(3) Consiliul director își desfășoară activitatea conform regulamentului propriu aprobat de președintele acestuia.

Art. 15. — Consiliul director are următoarele atribuții:

a) analizează și propune președintelui măsurile care trebuie dispuse și respectate pentru desfășurarea în siguranță a activităților nucleare, în concordanță cu legislația națională și europeană în vigoare, precum și cu tratatele internaționale la care România este parte;

b) avizează propunerile de autorizații pentru desfășurarea activităților de importanță deosebită din domeniul nuclear, prevăzute la art. 3 alin. (1);

c) avizează măsuri interne pentru CNCAN, în limita competențelor stabilite prin ordin al președintelui, cu respectarea normelor legale;

d) îndeplinește alte atribuții, proprii organelor consultative.

Art. 16. — Salarizarea președintelui și a personalului CNCAN, inclusiv a personalului din cabinetul demnitarului, este reglementată de Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 17. — (1) Finanțarea CNCAN se asigură integral de la bugetul de stat, iar veniturile obținute, potrivit legii, se varsă integral la bugetul de stat.

(2) Veniturile încasate de CNCAN vărsate integral la bugetul de stat provin din tarife percepute pentru autorizarea și controlul activităților nucleare, contribuții ale organismelor internaționale și ale operatorilor economici și încasări din alte surse, conform prevederilor legale.

Art. 18. — (1) Personalul CNCAN care este expus acțiunii radiațiilor ionizante beneficiază de acordarea unui spor al cărui cuantum este stabilit conform prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Categoriile de personal și cuantumul diferențiat al sporului prevăzut la alin. (1) se stabilesc prin ordin al președintelui CNCAN, cu respectarea dispozițiilor legale.

Art. 19. — (1) CNCAN dispune de un parc auto propriu cu un număr de 43 de autovehicule, conform anexei nr. 2, necesare îndeplinirii activității curente și a celei operative, de monitorizare, control, investigații și de inspecție pe întreg teritoriul țării, aprobat prin hotărâre a Guvernului, potrivit dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 247/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Consumurile pentru autovehiculele utilizate pentru realizarea activităților și acțiunilor prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin ordin al președintelui CNCAN.

Art. 20. — (1) Trecerea CNCAN la funcționarea conform structurii organizatorice prevăzute în anexa nr. 1 se realizează în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Încadrarea personalului în structurile menționate la alin. (1) se face cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 21. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 22. — La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1.627/2003 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 27 ianuarie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DÂNCILĂ

Contrasemnează:

Președintele Comisiei Naționale pentru Controlul
Activităților Nucleare,

Rodin Traicu

Secretarul general al Guvernului,

Ioana-Andreea Lambru

Ministrul muncii și justiției sociale,

Lia-Olguța Vasilescu

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

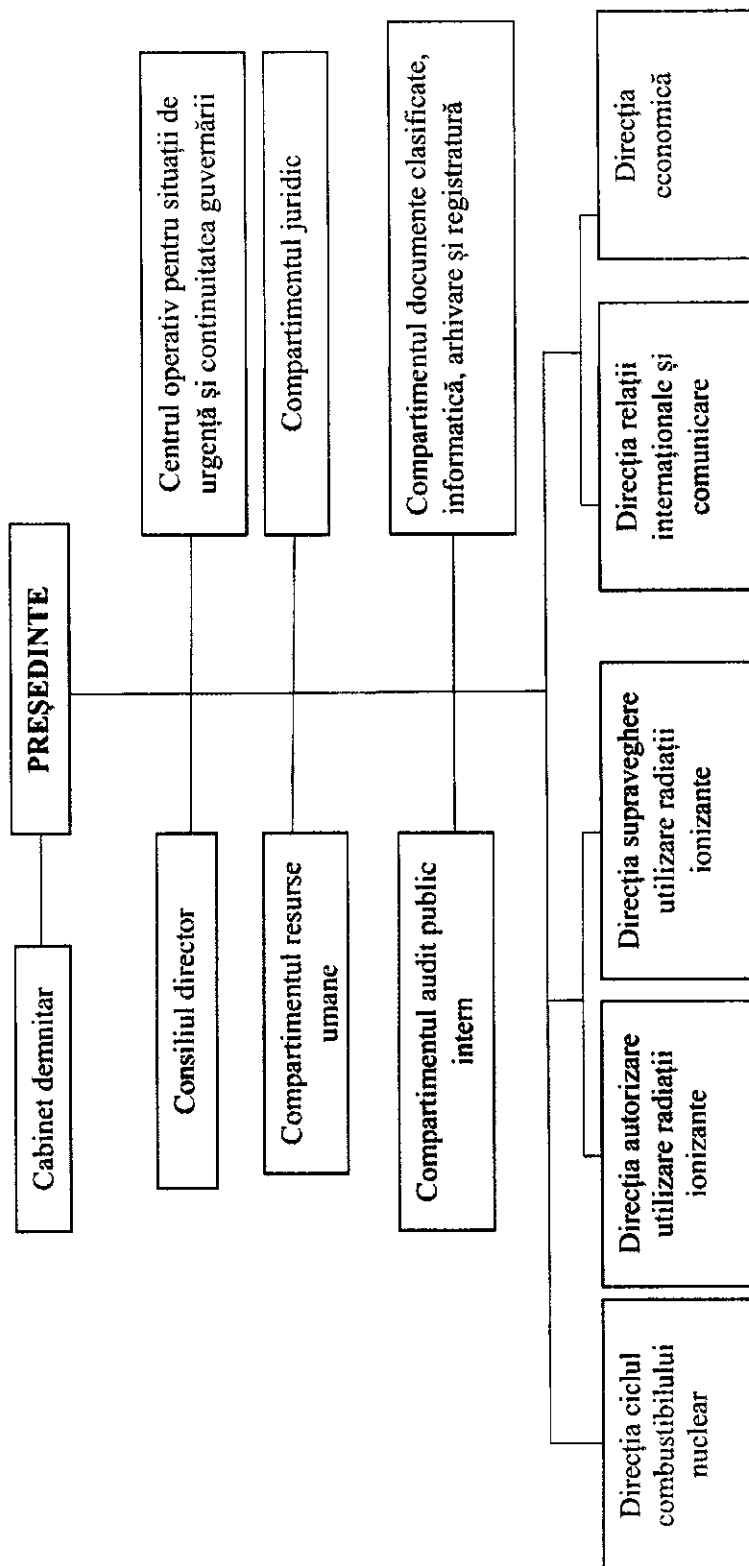
București, 13 septembrie 2018.

Nr. 729.

**STRUCTURA ORGANIZATORICĂ
a Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare — CNCAN**

Număr maxim de posturi=170

(exclusiv președintele și membrii cabinetului demnitarului)

^{*)} Anexa nr. 1 este reprodusă în facsimil.

ANEXA Nr. 2

Normă privind dotarea cu autovehicule

Utilizarea autovehiculelor	Parc auto
Președinte	1 autoturism
Parc comun	2 autoturisme
Parc activități specifice	40 autovehicule cu destinație specială